

Міністерство освіти і науки України

ОДЕСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ

ННІ Гідротехнічного будівництва та цивільної інженерії
Кафедра Машинобудування

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з НІП

«30» червня 2025 року

І. Ажаман

РОБОЧА ПРОГРАМА
освітнього компонента – ОК 11
Автотранспортна експертиза

Освітній рівень	другий (магістерський)			
Галузь знань	J Транспорт та послуги			
Спеціальність (спеціалізація)	J8 Автомобільний транспорт			
Освітньо-професійна програма	Транспортні технології на автомобільному транспорті			
Обсяг освітнього компонента	4 кредити ЄCTS (120 академічних годин)			
	Лекції (академічних годин)	Практичні (академічних годин)	Лабораторні (академічних годин)	Самостійна робота (академічних годин)
	24	24	-	72
Індивідуальні завдання	контрольна робота			
Форми підсумкового (семестрового) контролю	екзамен			

Робоча програма освітнього компонента «Автотранспортна експертиза» є основним документом навчально-методичного забезпечення, передбаченим Законом України «Про вищу освіту» (п.12 ч.3.ст.34 та ч.7.ст.35) і розроблена у відповідності до ОПП Транспортні технології на автомобільному транспорті , другого (магістерського) рівня спеціальності (спеціалізації) J8 Автомобільний транспорт

Мова викладання – українська

Розробник(и):
Ст.викладач

І.Ю. Кобзар

УЗГОДЖЕНО

Гарант
Освітньо-професійної програми
Транспортні технології на
автомобільному транспорті

Т.В. Волобуєва

РЕКОМЕНДОВАНО

Науково-методичною комісією
ННІ Гідротехнічного будівництва та
цивільної інженерії

Протокол № 10 від 23.06.2025 р

Голова НМК

А.В. Мішутін

РОЗГЛЯНУТО

на засіданні кафедри Машинобудування

Протокол № 9 від 28.05.2025 р

Завідувач кафедри

А.Є. Бондаренко

1. Програмні результати навчання

Програмні результати навчання:

ПРН 5. Забезпечувати безпеку людей і навколишнього середовища під час професійної діяльності та реалізації проектів у сфері транспортних систем і технологій.

ПРН 12. Керувати складними технологічними та виробничими процесами транспортних систем та технологій, у тому числі непередбачуваними і такими, що потребують нових стратегічних підходів.

ПРН 13. Організувати роботу персоналу, забезпечувати його професійний розвиток та об'єктивне оцінювання.

Диференційовані програмні результати навчання:

знати:

- основні поняття та завдання автотранспортної експертизи;
- нормативно-правові та технічні основи проведення експертиз транспортних засобів;
- методи оцінки технічного стану автомобілів та їх агрегатів;
- види і причини механічних пошкоджень транспортних засобів;
- способи визначення вартості ремонту та відновлення транспортного засобу;
- особливості проведення експертиз після ДТП;
- види та принципи використання технічних засобів діагностики;
- методи визначення залишкового ресурсу транспортних засобів;
- порядок складання експертних висновків та звітів;
- сучасні інформаційні та цифрові технології у сфері автотранспортної експертизи.

володіти:

- методами аналізу дорожньо-транспортних пригод;
- методиками визначення швидкості руху транспортних засобів;
- способами визначення гальмівного та зупинного шляху автомобіля;
- методами встановлення механізму дорожньо-транспортної пригоди;
- навичками аналізу дорожньої обстановки та дорожньої ситуації;
- методами дослідження слідів транспортних засобів на місці ДТП;
- способами визначення місця зіткнення транспортних засобів; методами оцінки технічного стану транспортних засобів після ДТП;
- прийомами аналізу дій водіїв відповідно до вимог правил дорожнього руху;
- методами встановлення технічної можливості запобігання дорожньо-транспортній пригоді.

вміти:

- проводити технічний огляд і діагностику транспортних засобів;
- оцінювати механічні пошкодження та їх причини;
- визначати вартість ремонту та оцінювати економічну доцільність відновлення автомобілів;
- аналізувати технічний стан транспортного засобу з метою визначення експлуатаційної придатності;

- складати експертні висновки та звіти відповідно до нормативних вимог;
- застосовувати сучасні методи і засоби технічної діагностики;
- визначати залишковий ресурс транспортних засобів і їх агрегатів;
- проводити експертизу автомобілів після ДТП та оцінювати ризики;
- використовувати цифрові бази даних і інформаційні системи для експертної роботи;
- надавати обґрунтовані рекомендації щодо експлуатації, ремонту або утилізації транспортних засобів.

2. Програма освітнього компонента

2.1 Лекції – 24 години

№ п/п	Назва тем	Кількість годин			
		Форма навчання			
		денна	денна, ск	заочна	заочна, ск
1	2	3	4	5	6
1	Поняття та значення автотранспортної експертизи	2	-	0,5	-
2	Основні завдання та функції автотранспортної експертизи	2	-	0,5	-
3	Роль та місце автотранспортної експертизи в судових експертизах	2	-	0,5	-
4	Нормативно-правова база проведення автотранспортних експертиз	4	-	0,5	-
5	Значення автотранспортної експертизи у розслідуванні ДТП	4	-	1	-
6	Дослідження технічного стану транспортного засобу	4	-	1	-
7	Дослідження слідів транспортних засобів	2	-	1	-
8	Висновок експерта та його значення та роль в автотранспортній експертизі	4	-	1	-
Разом		24	-	6	-

2.2 Лабораторні заняття – не передбачено

2.3 Практичні заняття – 24 години

№ п/п	Назва тем	Кількість годин			
		Форма навчання			
		денна	денна, ск	заочна	заочна, ск
1	2	3	4	5	6
1	Визначення перевантаження (сповільнення) тіла водія при фронтальному ударі автомобіля	4	-	1	-
2	Оцінка стану транспортного засобу при наїзді на пішохода	4	-	1	-
3	Об'єкти, завдання та види автотехнічної експертизи	6	-	1	-
4	Визначення швидкості руху транспортного засобу за слідами гальмування	6	-	1	-
5	Розрахунок гальмівного шляху транспортного засобу	2	-	1	-
6	Експертиза технічного стану транспортного засобу	2	-	1	-
Разом		24	-	6	-

2.4 Самостійна робота – 72 години

№ п/п	Види самостійної роботи	Кількість годин			
		Форма навчання			
		денна	денна, ск	заочна	заочна, ск
1	2	3	4	5	6
1	Робота з літературою	20	-	20	-
2	Закріплення лекційного матеріалу (презентації-довідки, тести)	21	-	42	-
3	Підготовка до практичних занять	15	-	30	-
4	Виконання контрольної роботи	6	-	6	-
5	Підготовка до поточного та семестрового контролю	10	-	10	-
Разом		72	-	108	-

3. Тематика індивідуальних завдань

За освітнім компонентом передбачено виконання контрольної роботи.

Метою контрольної роботи з освітнього компонента «Автотранспортна експертиза» є закріплення і систематизація знань, отриманих на лекціях та практичних заняттях, а також здобуття навичок необхідних для застосування їх в професійній діяльності.

4. Критерії оцінювання та засоби діагностики

Мінімальний та максимальний рівень оцінювання щодо отримання «екзамену» за освітнім компонентом «Автотранспортна експертиза» складає від 60 балів до 100 балів і може бути досягнений наступними засобами оцінювання:

Засоби оцінювання		Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів
Вид контролю	Кількість у семестрі		
1	2	3	4
Поточний контроль знань:		36	60
в т.ч.:			
- контрольна робота	1	12	20
- практичні роботи	6	12	20
- тематичні презентації, доповіді, опитування згідно тем освітнього компонента	1-5	12	20
Семестровий контроль знань - екзамен	1	24	40
Разом		60	100

Перелік екзаменаційних питань:

1. Поняття та предмет автотранспортної експертизи.
2. Мета і завдання автотехнічної експертизи.
3. Місце автотранспортної експертизи у системі судових експертиз.
4. Нормативно-правова база проведення автотранспортної експертизи.
5. Основні принципи проведення автотехнічної експертизи.
6. Види автотехнічних експертиз.
7. Об'єкти автотехнічної експертизи.
8. Суб'єкти проведення автотехнічної експертизи.

9. Права та обов'язки експерта-автотехніка.
10. Порядок призначення автотранспортної експертизи.
11. Матеріали, що надаються експерту для проведення експертизи.
12. Структура висновку експерта-автотехніка.
13. Основні етапи проведення автотехнічної експертизи.
14. Джерела інформації при проведенні автотранспортної експертизи.
15. Види дорожньо-транспортних пригод.
16. Класифікація дорожньо-транспортних пригод.
17. Основні причини виникнення ДТП.
18. Роль людського фактора у виникненні ДТП.
19. Вплив технічного стану транспортного засобу на виникнення ДТП.
20. Вплив дорожніх умов на виникнення ДТП.
21. Вплив погодних умов на безпеку дорожнього руху.
22. Основні елементи дорожньої обстановки.
23. Поняття дорожньої ситуації та дорожньої обстановки.
24. Поняття механізму дорожньо-транспортної пригоди.
25. Етапи розвитку дорожньо-транспортної пригоди.
26. Сліди транспортних засобів на місці ДТП.
27. Класифікація слідів транспортних засобів.
28. Сліди гальмування та їх значення для експертизи.
29. Визначення швидкості транспортного засобу за слідами гальмування.
30. Визначення місця зіткнення транспортних засобів.
31. Методи встановлення механізму ДТП.
32. Аналіз схеми місця дорожньо-транспортної пригоди.
33. Значення фотозйомки місця ДТП для експертизи.
34. Огляд транспортного засобу після ДТП.
35. Пошкодження транспортних засобів та їх класифікація.
36. Визначення напрямку руху транспортних засобів перед зіткненням.
37. Визначення взаємного розташування транспортних засобів при зіткненні.
38. Методи визначення швидкості транспортного засобу.
39. Визначення гальмівного шляху автомобіля.
40. Реакція водія та її значення при аналізі ДТП.
41. Поняття часу реакції водія.
42. Гальмівний шлях та фактори, що на нього впливають.
43. Коефіцієнт зчеплення коліс з дорогою.
44. Вплив стану дорожнього покриття на гальмування.
45. Визначення зупинного шляху транспортного засобу.
46. Визначення можливості уникнення ДТП.
47. Аналіз дій водія у дорожній ситуації.
48. Технічна можливість запобігання ДТП.
49. Поняття безпечної швидкості руху.
50. Безпечна дистанція та інтервал між транспортними засобами.
51. Особливості експертизи наїзду на пішохода.
52. Особливості експертизи зіткнення транспортних засобів.
53. Особливості експертизи перекидання транспортного засобу.

54. Особливості експертизи наїзду на перешкоду.
55. Особливості експертизи наїзду на велосипедиста.
56. Аналіз ДТП за участю громадського транспорту.
57. Аналіз ДТП за участю вантажних автомобілів.
58. Аналіз ДТП на перехрестях.
59. Аналіз ДТП на пішохідних переходах.
60. Особливості ДТП на автомагістралях.
61. Технічний стан гальмівної системи та його вплив на ДТП.
62. Технічний стан рульового керування та його вплив на ДТП.
63. Вплив несправностей шин на безпеку руху.
64. Вплив несправностей підвіски на керованість автомобіля.
65. Вплив несправностей освітлювальних приладів на безпеку руху.
66. Діагностика технічного стану транспортного засобу після ДТП.
67. Експертне дослідження технічних несправностей транспортних засобів.
68. Методи розрахунків у автотехнічній експертизі.
69. Використання комп'ютерних програм у автотранспортній експертизі.
70. Математичне моделювання дорожньо-транспортних пригод.
71. Аналіз показань учасників ДТП у автотехнічній експертизі.
72. Використання відеозаписів та реєстраторів у дослідженні ДТП.
73. Оцінка дій водіїв відповідно до Правил дорожнього руху.
74. Встановлення причинного зв'язку між діями водія та ДТП.
75. Типові помилки при проведенні автотехнічної експертизи.
76. Взаємодія експерта з органами досудового розслідування.
77. Повторна та додаткова автотехнічна експертиза.
78. Комплексна експертиза ДТП.
79. Значення автотехнічної експертизи у розслідуванні ДТП.
80. Практичне значення висновку автотехнічної експертизи у судовому процесі.

Інформаційне забезпечення

Основна література

1. Автотранспортна експертиза: підручник / [В. К. Доля, Ю. О. Давідіч, А. І. Лозовий та ін.]; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва. – Харків : ХНУМГ, 2011. – 422 с
2. Коржанський М. Й. Кваліфікація автотранспортних злочинів / М. Й. Коржанський, В. А. Мисливий. – Київ : Юрінком, 1996. – 80 с.
3. Експертний аналіз дорожньо-транспортних пригод. Український центр після аварійного захисту / П. В. Галаса, В. Б. Кисельов, А. С. Куйбіда та ін. – «Експерт-Сервіс – Київ.
4. Решетніков Є. Б. Експертне дослідження наїзду на пішохода : учб. посібник / Є. Б. Решетніков. – Харків : видавництво ХДАДТУ, 1999. – 89 с
5. Боровський Б. Е. Безпека руху автомобільного транспорту / Б. Е. Боровський. – Л. : Лениздат, 1989. 304 с.
6. Розслідування злочинів, пов'язаних із вчиненням дорожньотранспортних пригод : методичні рекомендації / заг. ред. П. В. Коляди. – Київ : Ред.-вид. відділ МВС України, 2004. – 190 с.

7. Конспект лекцій з навчальної дисципліни Технічна експертиза ДТП для здобувачів освітньо-професійної програми «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)» за спеціальністю 275 – «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)» Освітній рівень – перший (бакалаврський) / Волобуєва, В. М. Сирота; Одеська державна академія будівництва та архітектури. – Одеса: ОДАБА, 2021. 156 с. https://drive.google.com/drive/u/1/folders/19Vm_vuh-cIydrFqV8PPFafu04sYCnf

Допоміжні джерела інформації

8. Науково-практичний коментар кримінального кодексу України від 5 квітня 2001 року / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. – Київ : А. С. К., 2002. – 1104 с.

9. Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень (Наказ Міністерства юстиції України № 53/5 від 08.10.1998) — затверджена Інструкція, яка регулює призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень. zakon.rada.gov.ua+1

10. Положення про порядок проведення судової автотоварознавчої експертизи транспортних засобів (Наказ Міністерства юстиції України № 689/3982 від 08.10.1999) — встановлює порядок проведення автотоварознавчої (автотransport) експертизи транспортних засобів. zakon.rada.gov.ua

11. Методика товарознавчої експертизи та оцінки колісних транспортних засобів (Наказ Міністерства юстиції України № 142/5/2092 від 24.11.2003) — методика визначення вартості, оцінки транспортних засобів. zakon.rada.gov.ua

12. Туренко А.М., В. І. Клименко В.І., Сараєв О.В., Данець С.В.; Автотехнічна експертиза. Дослідження обставин ДТП— підручник / ХНАДУ, 2013.с.189.